

U službenim biografijama Franza Lehára piše da je austrijski (austrougarski) skladatelj mađarskog podrijetla rođen u Slovačkoj, iz čega se dade iščitati kako je činjenica da se rodio na obali Dunava, u slovačkom Komárnu (30. travnja 1870.), gdje u skladu kulturološkog prožimanja živi mađarski i slovački živalj izravno utjecala na njegov zavidan skladateljski opus u kojem počesto dominiraju melodije mađarske i slovačke pučke glazbe. Uz mjesto rođenja na Lehárova je životna nagruća bez dvojbe djelovala i obiteljsko okruženje, poglavito otac, vojni kapelnik i kompozitor, tako da maleni Franz počinje skladati već u dobi od šest godina. Nimalo začudno, poslije upisuje Praški konzervatorij

na kojem studira violinu i glazbenu teoriju s namjerom da postane virtuoz na violini, no po utjecajem velikog Dvořáka, talentirani student se naposljetku opredjeljuje za skladanje. Isprva je djelovao kao vojni dirigent u Lučenecu, Trstu, Puli, Beču i Budimpešti, a 1902. preuzima funkciju dirigenta bečkog Theater en der Wien. Nakon tog dirigentskog iskustva se posvećuje isključivo skladanju. Sklada simfonijske pjesme, koncerte, marševe, kao i komornu glazbu, no svjetsku slavu mu donosi opereta kao žanr u kojemu je od samoga početka majstor te stječe titulu „Puccini operete“. Njegove najpoznatije i najuspješnije operete, uz *Veselu udovicu* koja opravdano nadvisuje sve, su: *Grof Luxemburg*, *Ciganska ljubav*, *Kneginja tanga*, *Paganini*, *Zemlja smiješka* i druge. Savršeni majstor orkestracije, posvećen uvjerljivoj dramaturgiji, pedantan graditelj prpošnih glazbenih linija koji nikad nije pokleknuo pred izazovom jeftine lakrdije, čovjek koji je shvaćao srž operete u neprestanoj evoluciji, neizbrisivi Lehár zauvijek je otpočnuo u Bad Ischlu, 24. listopada 1948. Lehárovu *Veselu udovicu* operni je ansambl HNK u Osijeku izveo u listopadu 1907. u Varaždinu, nepuna dva mjeseca prije nego što će se teatar, 7. prosinca iste godine, trajno nastaniti u zgradi u kojoj djeluje do današnjih dana. Nakon toga su uslijedile još četiri premijerne izvedbe od kojih je posljednja izvedena 2. ožujka 2007., pod ravnanjem maestra Petera Oschanitzkog, u režiji Stephanie Jammicky.

I. čin

U salonu pontevedrinskog veleposlanstva u Parizu u tijeku je proslava rođendana pontevedrinskoga kneza. Veleposlanik, barun Zeta, je usred te vreve zabrinut, budući da iščekuje dolazak mlade udovice, zemljakinje Hanne Glawari koja je smrću svojega supruga naslijedila ogromno bogatstvo. Njegovoj zabrinutosti uzrok je činjenica da će, uda li se udovica u inozemstvu, njezino bogatstvo biti izgubljeno za njihovu siromašnu zemlju. Zato se barun dosjetio da tajnika veleposlanstva, grofa Danila oženi Hannom i tako sačuva njezin imetak. Danilo se, međutim, još nije pojavio na proslavi, nego kod Maxima uživa u društvu pariških grizeta. U trenutku kad se konačno pojavljuje, Hanna udvarače privlači ljepotom, poglavito bogatstvom. Konačno se pojavljuje i od zabave umoran Danilo koji je zapravo Hannu htio oženiti još u domovini, dok je bila siromašna djevojka, no u toj nakani ga je priječila njegova obitelj. Iako ga ona još uvijek privlači, on Hanni to ne želi pokazati kako ona ne bi pomislila da ga privlači njezin imetak. Zato i odbija barunov nalog da je oženi. Mlada veleposlanikova supruga se u međuvremenu našla u nevolji: izgubila je lepezu na kojoj je ljubavna poruka njezina udvarača, de Rosillona. Igram slučaja, lepeza dospijeva u barunove ruke, no on ne zna da je riječ o lepezi njegove supruge. Tijekom plesa, Danilo udaljava Hannine udvarače. Kad ona njega odabire za valcer, on objavljuje da će taj ples drugome prepustiti za deset tisuća franaka. Nitko se ne usuđuje prihvatiti ponudu, pa Danilo uvrijeđenu Hannu uvjerava da ipak zapleše s njim.

Radnja se odvija u vrtu s paviljonom Hannine pariške palače. Hannini sunarodnjaci tu pjesmom i plesom zabavljaju goste, dok ona sama pjeva nostalgičnu pjesmu o Vili. U njoj su se probudili stari osjećaji prema Danilu koji je još uvijek odbija. Barun Zeta ga je u međuvremenu zadužio da pronađe vlasnicu lepeze koja je završila u njegovim rukama. On je odlaze, pa je lepeza ponovno u rukama barunove supruge. Budući da mlada barunova supruga, Valencienne, želi ostati poštena, ona de Rosillonu nagovara da zaprosi Hannu. On pristaje, no prethodno je navabi u paviljon kako bi joj ukrao posljednji poljubac. Barun je zamijetio taj de Rosillonov manevar, pa žurno zahtijeva neka se paviljon pred svima otvori. Iz paviljona s de Rosillonom izlazi Hanna koja je u međuvremenu zamijenila Valencienne. Taj prizor u Danilu budi ljubomoru koja raste do neslučenih razmjera u trenutku kad Hanna objavljuje zaručke s de Rosillonom. U izljevu tog bijesa Danilo iznosi priču o dvoje kraljevske djece te prisutne izvještava da odlazi u Maxim. Njegovo ponašanje je Hannu uvjerilo u njegovu ljubav.

Hanna je jednu dvoranu u svojoj palači pretvorila u Maxim i onamo dovela grizete. Premda je Danilu objasnila što se dogodilo u paviljonu, on i dalje skriva svoje osjećaje. Crv sumnje ipak ne daje mira barunu Zeti koji sumnja u vjernost svoje supruge, on zato najavljuje razvod i nudi Hanni brak kako bi spasio bogatstvo svoje zemlje. Ona objašnjava kako po oporuci ostaje bez cjelokupnog imetka ako se ponovno uda. Tek tad joj Danilo prilazi uvjeren da je tako uzima bez njezina bogatstva. Hannina lukavost je izvojevala pobjedu: u slučaju udaje ona gubi imetak koji pripadne njezinu mužu. Radostan je i barun Zeta, jer na lepezi, ispod Rosillonove ljubavne izjave piše Valenciennin odgovor: Ja poštena žena sam.

II. čin

III. čin

Sadržaj operete

Riječ ravnatelja

Godina je 1904. U Hrvatskoj vlada ban Teodor Pejačević Virovitički, netom nakon bana Khuen-Hédervárya. Braća Radić osnivaju stranku. U Berlinu se održava međunarodni kongres žena, a izvjesna Rosa Luxemburg biva osuđena na tri mjeseca zatvora zbog uvrede veličanstva. U međuvremenu u Beču skladatelj Franz Lehár radi na dovršetku partiture za operetu koja će ući u glazbenu povijest. Nakon praizvedbe 1905. godine, *Vesela udovica* utemeljila je novi

žanr: modernu, erotski nabijenu operetu. Samo iz tog razloga, do Lehárove smrti 1948. godine, predstava je doživjela više od 300.000 izvedbi i nekoliko je puta snimljena. *Vesela udovica* oblikovala je glazbeni ukus cijele jedne generacije melodijama poput pjesme *Vilja* ili šlagera *Sad odoh u Maxim* i usprkos šarenilu šešira, uniformi i fasada u tom predivno organiziranom austrougarskom svijetu - usne su šutjele. Nije ni čudo da je opereta u kojoj žena vuče sve konce, a odmah na početku stranački lavovi zbijaju dvosmislene šale, otpustila mnoge ventile. *Vesela udovica* bila je moderni pandan austrougarskom poštenju i prabakinom svijetu snova. U tom nebu poznatih melodija lako ćete i s veseljem prepoznati svoju svakodnevicu u svijetu i vremenu koji se nikada ne mijenjaju, jednostavno zato što je ljudska narav oduvijek ista. S iznimnim ponosom i strogoćom kanona našeg profesionalizma, čast mi je kao ravnatelju Opere HNK u Osijeku predstaviti *Veselu udovicu* Franza Lehára pod ravnanjem operetnog znalca i majstora čarobnog štapića, maestra Krešimira Batinića te u režiji duhovitog lisca Damira Lončara, koji je vehementnim potezima poveo i doveo nadarenu skupinu mladih pjevača i glumaca do fenomenalnog ostvarenja.

Draga publiko, primite moj srdačan pozdrav i operetni izraz štovanja!

Ravnatelj Opere HNK u Osijeku
Ladislav Vrgoč

Energija koja pokreće Hrvatsku

HEP Više od
struje

Asistent dirigenta Vladimir Piskunov
Asistentica redatelja Anđela Čačić
Koncertni majstor Igor Šimonji
Zborovoda Slobodan Cvetičanin
Korepetitori Damir Šenk i Igor Valeri
Inspicijentica Irena Budak
Šaptačica Ivana Klaić
Mentorica pjevanja Katalin Brunjai-Hihlik

Izrada nakita i oglavlja: Neven Mihić, Ivana Bašić, Bruno Osmanagić

*Asistenti kostimografa: Ivana Bašić, Bruno Osmanagić

*Asistentica scenografa: Laura Reljan

*Pomoćnici kostimografa: Marion Plavec, Mia Turalija, Tihana Pavoković, Gabrijela Bednjaneć, Tomislav Terzić, Marta Mršić

*Studenti Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku

Rukovoditelj Tehnike Mato Ivić
Pomoćnik voditelja scenske tehnike Željko Pljuskovac
Voditeljica maskersko-vlasuljarske radionice Ružica Miler
Voditelj tona Davorin Toth
Slikar izvođač Leon Landeka

Dekor i scenska oprema izrađeni u radionici HNK pod vodstvom Željka Jurića
Kostimi izrađeni u krojačkoj radionici HNK pod vodstvom Gordane Jurković

Premijera 19. svibnja 2023.

Nakladnik HNK U OSIJEKU / Intendant VLADIMIR HAM / Ravnatelj Opere LADISLAV VRGOČ / Urednica kazališnih izdanja IVANA ŠOJAT / Tehnički suradnik ANTE KOLOBARIĆ / Fotografije KRISTIJAN CIMER / Dizajn, priprema i tisak FOTO ART, OSIJEK, 2023. / Naklada: 150 primjeraka / Redakcija zaključena: 15. svibnja 2023.

Franz Lehár VESELA UDOVICA (DIE LUSTIGE WITWE) Opereta u tri čina

Libretisti Victor Léon i Leo Stein

Dirigenti Krešimir Batinić i Filip Pavišić

Redatelj Damir Lončar

Scenograf i kostimograf Neven Mihić

Koreograf Dejan Jakovljević

Baletni majstor Vuk Ognjenović

Oblikovatelj svjetla Tomislav Kobia

OSOBE

BARUN MIRKO ZETA, veleposlanik Pontevedra u Parizu

Zvonimir Ivanović, Berislav Puškarić

VALENCIENNE, njegova supruga

Ivana Medić, Andrea Paić, Kristina Owais

HANNA GLAWARI **Katarina Toplek Horvat, Tanja Ruždjak**

GROF DANILO DANILOWITSCH **Robert Adamček, Igor Krišto**

CAMILLE DE ROSILLON **Matic Zakonjšek, Ladislav Vrgoč**

VICOMTE CASCADE **Blaž Galojlić, Matija Kačan**

RAOUL DE ST. BRIOCHE **Karlo Miličević, Zorislav Štark**

BOGDANOWITSCH, konzul Pontevedra **Marijan Josipović,**

Davor Solanović

SYLVIANE, njegova supruga **Snežana Lakotić, Iva Herman, Andrea Paić**

KROMOW, savjetnik veleposlanstva **Predrag Stojić, Tomislav Moržan**

OLGA, njegova supruga **Danijela Božičević, Jana Pogrmilović**

PRASKOWIA, njegova supruga **Jasna Komendanović, Sanja Toth**

NJEGUS, pisac veleposlanstva Pontevedra **Antonio Jakupčević,**

Matko Duvnjak Jović

Događa se u Parizu:

prvi čin – u salonu pontevedrinskog poslanstva; drugi i treći čin – jedan dan kasnije u palači Hanne Glawari.

U predstavi sudjeluju solisti, zbor i orkestar HNK u Osijeku.

SPONZOR SEZONE **HEP**

GLAVNI MEDIJSKI POKROVITELJI **Glas Slavonije**

STV

PARTNERI **Kandit** **SAPONIA**

ZAHVALJUJEMO NA POTPORI

Franz Lehár VESELA UDOVICA (DIE LUSTIGE WITWE) Opereta u tri čina

Dirigenti
Krešimir Batinić i Filip Pavišić

Redatelj
Damir Lončar